

Tommy Book: Angerdorf och Exklav: två företeelser inom den berlinska geografien. – (Acta Wexionensia. Serie 1. History & geography; 4).

Högskolan i Växjö, Växjö 1984. 112 s., ill. 24 cm. Pris ikke oplyst.

Angerdorf er en bebyggelsestype fra senmiddelalderens germanske kolonisering af Østeuropa, mens Exklav er et område, som territorielt er adskilt fra sit moderområde. I afhandlingen beskrives de to bebyggelsesformer, og der gives en række eksempler fra Vestberlin. Med en række kort demonstreres de to typer, og det diskuteres hvordan sådanne gamle landsbyer er optaget i den nyere storbyudvikling.

Christian Wichmann Matthiessen

Estuaries and nutrients. Ed. by Bruce J. Neilson and L. Eugene Cronin.

Humana, Clifton, N. J. 1981. X, 643 s., ill. 24 cm. USD 74.50.

Ansporet af meget alvorlige ødelæggelser i dele af Chesapeake Bay systemet p.g.a. tilledning af næringsstoffer, blev der i 1979 afholdt et symposium i Williamsburg, Virginia, under navnet »International Symposium on the Effects of Nutrient Enrichment in Estuaries«.

Formålet med symposiet var at samle og præsentere den nuværende viden om næringsstofberigelse i estuarier. På symposiet blev præsenteret 44 arbejder, hvoraf 33 overlevede »the rigors of review and editing«, som redaktørerne selv skriver det i forordet til denne bog, som repræsenterer samlingen af disse artikler. Set fra et geosynspunkt er det interessant, at denne artikelsamling i højere grad end tilsvarende tidligere arbejder inddrager og diskuterer estuariernes dynamik og sedimentologi, som grundlaget for de kemiske og biologiske processer.

Bogens første halvdel består af inviterede oversigtsartikler, hvor navne som Pritchard, Schubel, O'Connor og Officier er bidragydere og garanter for kvalitet og lodighed. Anden halvdel består af case studies og contributed papers, som giver gode muligheder for at få indsigt i undersøgelser og problemstillinger fra mange af verdens estuarine systemer.

Jesper Bartholdy

The prevention of oil pollution. Ed. by J. Wardley-Smith.

Graham & Trotman, London. 1979. 309 s. ill. 24 cm. GBP 16.50.

I modsætning til den anden bog om olieforurening med samme redaktør, som er

anmeldt i dette nr., handler denne bog, som titlen antyder, om hvorledes olieforurening undgås, snarere end om udbedring af skaderne efter at forureningen har fundet sted.

Oliens vej fra kilde til forurening beskrives i detaljer, og et utal af sikkerhedsforanstaltninger og forholdsregler gennemgås. Bogen er en nyttig håndbog for enhver, der er beskæftiget med forhold, hvori der indgår mulighed for forurening med olie.

Jesper Bartholdy

The control of oil pollution. Ed. by J. Wardley-Smith.

Graham & Trotman, London. 1983. XI, 285 s. ill. 24 cm. GBP 19.-.

Med den hatigt stigende risiko for alvorlige oliekatastrofer, som har fundet sted siden denne bogs første udgave i 1975, har også udstyr og metoder til at bekæmpe disse gennemgået en kraftig udvikling. Af den grund er der stor forskel på denne opdaterede 2. udgave og den oprindelige version.

Bogen er inddelt i 4 afsnit. Første afsnit omhandler, hvordan olieforurening i havet finder sted, hvorledes skaderne afhjælpes af naturlige årsager, og hvilke konsekvenser forureningen og de stoffer, der benyttes i bekæmpelsen, har for miljøet. Anden del omhandler behandlingen af olie på vand, tredje del behandler olie på land, og i fjerde del gennemgås hvorledes man bedst organiserer og opbygger et olieforureningsberedskab.

Bogen giver et udmærket indtryk af den teknologi og viden, der findes på området, uden at være så detaljeret, at der er tale om en egentlig teknisk lærebog.

Jesper Bartholdy

K. Rasmussen: Velikij sannij put'.

Moskva: Geografiz 1958. 182 s.

Det er »Den store slæderejse« i den russiske serie »Rejser, eventyr, fantasti«. Deri læste jeg i min ungdom første gang den udførlige beskrivelse om Rasmussens forskninger. Min tidligere viden af denne energiske og tapere mand havde jeg fået fra »Estisk encyklopædi« (»Eesti entsüklopeedia« VII band. Tartu 1936 s. 33). I dag er estere i stand til at benytte nye russiske, tyske (f.eks. *Hans Bauer: Ein Leben für die Eskimo*. VEB F. A. Brockhaus Verlag Leipzig 1960. 209 s. + ill. *Lieselotte Dünkel-Gilles: Knud Rasmussen*. Altberliner Verlag Lucie Groszer 1974. 220 s.) og estiske bøger som indeslutter mere oplysninger om denne berømte danske forsker. På estisk er der udkommet også Peter Freu-

chens bog »Fangstmænd i Melvillebugten« (»Kütid Melville' i lahes«. Tallinn 1964). Oversætteren til »Den store slæderejse« er A. V. Hansen. I forordet (s. 5-12) og anmærkningerne af L. A. Fainberg gives der også nogen information om forfatterens liv og virksomhed. Denne første bog af Knud Rasmussen på russisk indeholder også en række illustrationer (skitser) fra L. V. Gritjin og et lille kort.

Ott Kurs

L. Fainberg: Podvig v Grenlandii.

Moskva: Geografiz 1959. 40 s.

L. A. Fainberg: Putesjstvie dlinoju v 'zhizn'. Knud Rasmussen – issledovatel' severa.

Moskva: Mysl' 1980. 94 s.

I den første brochure »Heltedåd i Grønland« betragtes der i korte træk Rasmussens liv og værk. I selve hæftet angives der også nogle få citater af Rasmussen og et lille kort over Grønland. I anledning af Rasmussens hundredårs jubilæum skrev etnografen Fainberg en ny bog om ham. Dens overskrift lyder »Rejsen gennem hele livet. Knud Rasmusen – forskeren i Norden«. Indledningen efterfølges af et kort med hans opdagelsesrejser i den amerikanske Nord i årene 1902-1933. Derefter følger kapitler med tekstillustrationer under titlerne »I landet af nordlig vind«, »Igen i Grønland«, »Den store slæderejse« og »Langs kyster af et forladt land«. I det sidste kapitel er der også tale om Grønland i dag.

Ott Kurs

Leonid Passenjuk: Ma kõnnin Komandori-saartel.

Tallinn: Kirjastus »Eesti Raamat« 1978. 173 s. + 24 s. med illustrationer.

Forfatteren til bogen »Jeg vandrer på kommandørerne« (originalværket: »Idu på Komandoram«. Moskva: Izdatel'stvo »Sovetskaja Rossija« 1974) Leonid Pasenjuk bor i byen Krasnodar (Nordkaukasus). Han er en udmærket kender af det sovjetiske fjerne østen. Kommandørerne udforskede han i årene 1959, 1966, 1967, 1969, 1971 og 1972. Totalarealet af disse 4 klippeøer (Beringø, Kopperø eller Mednyj, Toporkovø og Arij Kameñ; kameñ 'sten') udgør tilsammen 1848 km². Der finder ofte jordskælv sted. Øernes klima erindrer på en vis måde om Islands klima.

I bogen fortælles der om Vitus Bering og om flere andre forskere og søfarere: såsom tyskeren Georg Steller (1709-1746), svenskerne Sven Waxell (?-1762), estlænderen Friedrich Lütke (1797-1882), polakkerne